
Votaziun dal pievel

10 da favrer 2019

Project

**Iniziativa dal pievel «Franar la
construcziun dischordinada –
per in svilup durabel dals
abitadis (Iniziativa cunter la
construcziun dischordinada)»**

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Project**Iniziativa dal pievel «Franar la construcziun
dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis
(Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)»**

Curtamain	→	4–5
Detagls	→	6
Arguments	→	12
Text da votaziun	→	16

Il videos da
la votaziun

admin.ch/videos_rm

Curtamain

Iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)»

Situaziun da partenza

En Svizra vegni construi pulit bier. Quai va a quint da la natira e da la cuntrada. Per far frunt a la construcziun dischordinada dovri reglar severas. Quellas ha il pievel concludi l'onn 2013 en la votaziun concernent la Lescha davart la planisaziun dal territori. Zonas da construcziun dastgan cumpigliar mo pli tant terren, sco quai ch'i vegn probablmain duvrà entaifer 15 onns. Zonas da construcziun memia grondas ston vegnir reducidas. Ils chantuns èn londervi da realisar questas prescripziuns – e da procurar uschia per ina meglra protecziun da la natira e da la cuntrada.

Il project

Ils Giuvens Verds han inoltrà l'onn 2016 l'iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)». Quella vul bloccar la surfatscha totala da las zonas da construcziun en Svizra: Zonas da construcziun novas dastgan vegnir creadas mo, sch'ina zona da construcziun d'almain la medema grondezza vegn abolida en in auter lieu. L'iniziativa vul ultra da quai francar en la Constituziun ils edificis ed ils stabiliments che dastgan anc vegnir construids ordaifer las zonas da construcziun. Plinavant pretenda ella che surfatschas gia surbajegiadas vegnian utilisadas meglia. La Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas stoppian ultra da quai promover furmas durablas d'abitar e da lavurar.

Detagls	→	6
Noziuns impurtantas	→	11
Arguments	→	12
Text da votaziun	→	16

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Igl è impurtant da schanegiar la natira e la cuntrada. L'iniziativa na serva però betg a la Svizra: In stop rigurus da las zonas da construcziun na tegna betg quint dals basegns da la populaziun e da l'economia sco er da las differenzas chantunalas e regionalas. Nua che terren da construcziun daventa stgars, crescha ultra da quai il privel ch'ils pretschs d'abitaziuns s'augmentian.

admin.ch/construcziun-dischordinada

Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

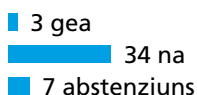
La construcziun dischordinada nunfranada destruescha la natira e la cuntrada. Uschia va er a perder terren cultivabel. L'iniziativa procura che la cuntrada e la qualitad da viver restan mantegnidas. Ella cumpensescha las mancanzas da la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori e pussibilescha in'utilisaziun economica dal terren.

zersiedelung-stoppen.ch

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Detagls

Iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)»

Noziuns impurtantas	→	11
Arguments dal comité d'iniziativa	→	12
Arguments dal Cussegl federal	→	14
Text da votaziun	→	16

Situaziun da partenza

Ilis ultims decennis èn creschidas la populaziun e l'economia. E las disas e la moda da viver èn sa midadas. Tras quai è creschi il basegn da surfatschas per abitar, per lavurar e per infrastrukturas sco vias e binaris. Quai ha chaschunà ina pulita activitad da construcziun. Da princip dastgi vegnir costruì là, nua ch'ì dat zonas da construcziun. Circa la mesadad da tut la surfatscha da zonas da construcziun pertutga puras zonas d'abitar.

Tendenza midada

La surfatscha da las zonas da construcziun è creschida cuntinuantamain en Svizra fin l'onn 2012. Dapi lura è la tendenza però sa midada: La surfatscha totala da las zonas da construcziun è restada constanta, schebain che la populaziun che viva en Svizra è creschida da 7,4 ad 8 milliuns abitantas ed abitants. La surfatscha da las zonas da construcziun per persuna è uschia sa reducida per var 6 pertschient da 309 m² a 291 m².¹

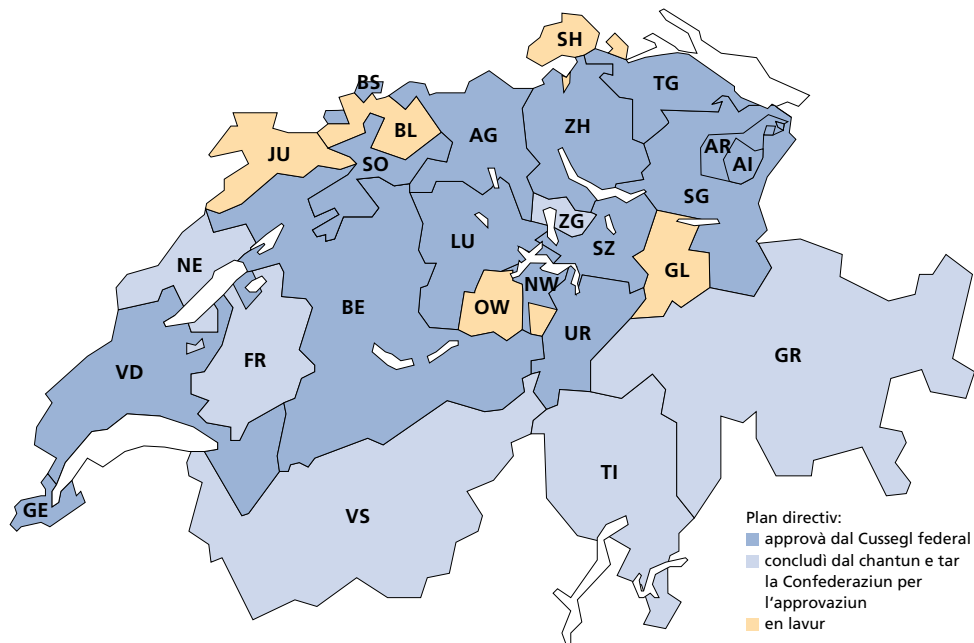
Revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori

Il terren na stat betg a disposiziun illimitadamain. Igl è necessari d'avair quità dad el. Cun la revisiun da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori ha il pievel perquai concludì l'onn 2013 che zonas da construcziun dastgan correspunder mo pli al basegn previsibel per 15 onns. Zonas da construcziun memia grondas ston vegnir reducidas. Uschia po vegnir recuperà terren cultivabel. Ultra da quai ston surfatschas en las zonas da construcziun, che na vegnan betg duvradas u che vegnan duvradas en moda insufficienta, vegnir utilisadas meglier. Ilis chantuns èn londervi da realisar las prescripziuns pli severas. Per quest intent ston els adattar ilis plans directivs ed als laschar approvar dal Cussegl federal fin il pli tard ilis 30 d'avrigl 2019. Suenter questa data na dastgan els crear naginas zonas da construcziun novas, uschè ditg che lur plan directiv n'è betg approvà dal Cussegl federal.

1 Statistica da las zonas da construcziun da la Svizra (2017), Uffizi federal da svilup dal territori (are.admin.ch/bauzonen).

Lescha davart la planisaziun dal territori revedida: en realisaziun

Stadi da las adattaziuns dals plans directivs chantunals october 2018

Il chantuns ston adattar lur plans directivs cun las mesiras pli severas cunter la destructuraziun ed als laschar approvar dal Cussegl federal fin la fin d'avrigl 2019. Suenter questa data na dastgan els crear naginas zonas da construcziun novas, uschè ditg che lur plan directiv n'è betg approvà dal Cussegl federal.

Sur il suandant link po vognir consultà il stadi il pli actual dals plans directivs: are.admin.ch/richtplan

Pretensiuns da l'iniziativa

– Bloccar las zonas da construcziun

L'iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)» è vegnida lantschada dals Giuvens Verds curt suenter la revisiun da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori ed inoltrada l'onn 2016. Ella vul bloccar sin il stadi actual il total da la surfatscha da zonas da construcziun en Svizra per in temp illimità. Concretamain pretenda ella che zonas da construcziun novas dastgian vegnir creadas mo, sch'ina surfatscha d'almain la medema grondezza e d'ina valur da rendita agricula cumparegliabla vegn puspè dezonada da la zona da construcziun. La valur da rendita agricula vegn calculada a maun da la qualitad dal terren e d'ulteriurs criteris sco il clima u l'inclinaziun da la spunda.

– Bajegiar ordaifer la zona da construcziun

Ordaifer las zonas da construcziun dastgan vegnir bajegiads mo ils edifizis ed ils stabiliments ils pli necessaris ch'èn dependents dal lieu. Latiers tutgan vias, conducts da current, telefericas u antennas, ma er edifizis per l'agricultura. L'iniziativa vul restrenscher anc pli fitg il circol dals edifizis e dals stabiliments che dastgan vegnir bajegiads ordaifer las zonas da construcziun: Edifizis agriculs dastgan vegnir permess mo, sch'els han in connex direct cun la cultivaziun dal terren, pia sch'els servan per exempel a la produenziun da verdura da cultivaziun al liber u a la tegnida d'animals che vegnan elevads cun l'agen pavel. Oz èn admissas sut tshertas premissas per exempel er serras u stallas, en las qualas animals vegnan nutrids cun pavel cumprà. Edifizis dependents dal lieu che na servan betg a l'agricultura dastgan vegnir permess ordaifer las zonas da construcziun mo pli, sch'els èn en l'interess public. Latiers tutgan per exempel reservuars d'aua.² Oz dastgan vegnir permess er auters projects, per exempel restaurants da muntogna.

2 La lescha po prevair excepziuns. Tenor l'iniziativa duain edifizis ch'existan ordaifer las zonas da construcziun profitar ultra da quai d'ina garanzia dal possess ed els pon vegnir engrondids minimalmain resp. duvrads per in auter intent.

– **Svilup dals abitadis vers anen**

Tar las ulteriuras pretensiuns da l’iniziativa tutgi ch’i vegn prendi en mira in svilup dals abitadis vers anen che resguarda in’auta qualitat da viver. Quest princip vala gia oz. Tras l’iniziativa vegniss el francà en la Constituziun empè en la lescha. Bleras vischnancas realiseschan gia questa pretensiun. Uschia vegnan chasas existentas auzadas per in u per plirs plauns u surfatschas d’industria betg duvradas vegnan utilizadas per in auter intent.

– **Quartiers durabels**

L’iniziativa vul ultra da quai che la Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas procurian per furmas d’abitar e da lavurar durablas en structures da pitschna dimensiun, tranter auter cun vias da comunicaziun curtas.

Realisaziun e consequenzas da l’iniziativa

Sche l’iniziativa vegniss acceptada, fissi l’incumbensa dal parlament da concretisar las novas disposiziuns en la lescha. Pervia da quai èn oz anc avertas bleras dumondas. Latiers tutga en spezial la dumonda, co precis che zonas da construcziun duain vegnir transferidas, sche terren da construcziun nov stuess vegnir stgaffi en in chantun – duai quai succeder mo entaifer il chantun correspondent u er sur ils cunfins chantunals ora en tut la Svizra. Intscherts èn er ils custs che fissan colliads cun l’aboliziun e cun la redistribuziun da zonas da construcziun.

Noziuns impurtantas	
Construcziun dischordinada	Da construcziun dischordinada discurran ins, sche vitgs e citads s'extendan en moda betg ordinada e sch'i vegn construi en moda sparpagliada. Abitadis, areals da mastergn e vias consumeschan uschia bler memia bler terren. La construcziun dischordinada chaschuna er gronds custs, perquai ch'ils territoris pertutgads ston vegnir provedids cun vias sco er cun con-ducts d'aua, d'electricitad e d'aua persa.
Surfatschas d'abitadi	Las surfatschas d'abitadi cumpiglian il terren che vegn duvrà per abitar, per lavurar, per il traffic, per il temp liber sco er per exempel per stabili-ments da dismessa. Questas surfatschas pon sa chattar tant entaifer sco er ordaifer las zonas da construcziun.
Svilup dals abitadis vers anen	Dal svilup dals abitadis vers anen discurran ins, sche surfatschas d'abitadi avant maun vegnan utilisadas meglier, per exempel cun auzar chasas existentas per in u per plirs plauns, cun metter dapli surfatscha d'abitar sin bains immobigliars u cun surbajegiar surfatschas d'industria e da mastergn che na vegnan betg duvradas. Sco cumpensaziun vegnan savens stgaffidas il medem mument plazzas e spazis verds per giugar u per sa recrear.
Plan directiv	Il plan directiv chantunal cuntegna prescripziuns liantas per il svilup d'abitadis e d'infrastructuras da traffic sco er per la protecziun da la cun-trada. El regla er la planisaziun da projects da construcziun pli gronds sco centers da temp liber u da cumpra. Ils plans directivs chantunals consistan da texts e da chartas e vegnan examinads da las autoritads federalas ed approvads dal Cussegl federal.
Plan d'utilisaziun	Mintga vischnanca sto far in plan d'utilisaziun, er numnà plan da zonas, e laschar approvar quel dal chantun. En il plan d'utilisaziun èn tranter auter determinadas las zonas da construcziun ch'èn previsas per abitar, per lavurar e per ulteriuras utilisaziuns sco scolas u plazzas da sport. Per las proprietarias ed ils proprietaris da bains immobigliars è il plan d'utili-saziun liant.
Zonas da construcziun	Sco zonas da construcziun vegnan designadas surfatschas, sin las qualas i dastga vegnir bajegià. La funcziun da las zonas da construcziun è quella da procurar ch'i na vegnia betg bajegià en moda sparpagliada, mabain en in lieu ed en moda uschè cumpacta sco pussaivel.
Enzonaziun e dezonaziun	Il terren che n'è betg previs per surbajegiar, appartegna per regla ubain a la zona d'agricultura ubain ad ina zona da protecziun. Sch'in tal terren vegn previs da nov per ina surbajegiada, vegn el attribui a la zona da construcziun. Questa attribuziun vegn numnada enzonaziun. Da l'autra vart sa tracti d'ina dezonaziun, sch'il terren ch'era previs per ina surbaje-giada vegn preni or da la zona da construcziun e puspè attribui per exempel a la zona d'agricultura.

Arguments

Comité d'iniziativa

Proteger noss terren.

Mintga di vegn surbajegiada en Svizra ina surfatscha verda d'ina grondezza dad otg plazzas da ballape. La construcziun dischordinada nunfranada destruescha la natira e la cuntrada. L'agricultura ha adina main terren cultivabel per producir victualias. L'iniziativa cunter la construcziun dischordinada procura che nossas cuntradas e nossa qualidad da viver restan mantegnidas. Ella cumpensescha las mancanzas da la revisiun da la Lescha davart la planisaziun dal territori e pussibillitescha in'utilisaziun economica dal terren.

**La destructureziun
fa donn a l'uman
ed a la natira**

Mintga secunda vegn surbajegià en Svizra quasi in meter quadrat. Noss terren na crescha però betg suent. Cuntradas sco che nus las enconuschain, van a perder. La natira, territoris da recreaziun vischina e la diversidad da las spezias svaneschan. Perquai che las chasas stattan en lieus adina pli sparpagliads pervia da la destructureziun, s'augmenta er il traffic.

**Terren per
l'agricultura**

Il terren ch'è ina giada vegnià da betun, na po betg pli vegnir duvrà da l'agricultura ed è pia pers. Per ina produziun regionala da victualias sto il terren cultivabel vegnir mantegni e protegi cunter l'ulteriura destructureziun.

**Mantegnair
cuntradas**

L'iniziativa cunter la construcziun dischordinada procura ch'il total da las zonas da construcziun na crescha betg pli. En il futur duai vegnir costruì en il territori d'abitadi empè sin il prà verd. Uschia restan mantegnidas las surfatschas verdas per las generaziuns futuras. Ordaifer las zonas da construcziun duain pudair vegnir erigids edifizis liads al lieu ch'èn en l'interess public u che vegnan duvrads per l'agricultura dependenta dal terren. Questa regulaziun commensurada impedescha che la destructureziun ordaifer las zonas da construcziun cuntinuescha.

Bajegiar al dretg lieu

Cun l'iniziativa èsi er vinavant pussaivel da bajegiar. Las reservas da terren da construcziun èn uschè grondas ch'i vegn a dar spazi d'abitar avunda per tuts er en l'avegnir. Cun mesiras moderadas procura l'iniziativa ch'i vegn bajegià al dretg lieu e che las reservas da terren da construcziun vegnan duvradas meglier. Cun promover quartiers durabels en las citads na vegn betg mo spargnà terren da construcziun, mabain er augmentada la qualidad da viver.

Cumplettaziun da la lescha actuala

La Lescha actuala davart la planisaziun dal territori procura vinavant per ina creschientscha permanente dal territori d'abitadi sin donn e cust da las surfatschas verdas. Pli svelt ch'il terren vegn surbajegià e pli svelt che terren da construcziun nov vegn enzonà. Uschia na vegn la destructureziun mai fermada. L'iniziativa cunter la construcziun dischordinada serra la largia da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori cun cumpletter las mesiras existentas cun ina protecziun efficazia da la cuntrada.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Bajegiar en moda prudenta, fermar la destructureziun: votai GEA a l'iniziativa cunter la construcziun dischordinada.

Gea

📄 [zersiedelung-stoppen.ch](https://www.zersiedelung-stoppen.ch)

📄 [stop-dispersione-insediamenti.ch](https://www.stop-dispersione-insediamenti.ch)

Arguments

Cussegl federal

Igl è impurtant da mantegnair la natira e la cuntrada. L'iniziativa na serva però betg a la Svizra: In stop rigurus da las zonas da construcziun na tegna betg quint dals basegns da la populaziun e da l'economia sco er da las differenzas chantunalas e regionalas. Nua che terren da construcziun daventa stgars, crescha ultra da quai il privel ch'ils pretschs d'abitaziuns s'augmentian. Il Cussegl federal refusa il project cunzunt per ils suandants motifs:

La construcziun dischordinada vegn gia cumbattida cun success

Il pievel ha approvà l'onn 2013 mesiras effizientas cunter la construcziun dischordinada. Ils chantuns e las vischnancas lavuran cun grond engaschament vi da la realisaziun da questas mesiras. Zonas da construcziun memia grondas ston vegnir reducidas. Chantuns, dals quals il plan directiv n'è betg approvà dal Cussegl federal fin la fin d'avrigl 2019, na dastgan stgaffir pli naginas zonas da construcziun novas, uschè ditg che lur plan directiv n'è betg approvà. Uschia vegn schanegiada la cuntrada e franada la construcziun dischordinada.

L'iniziativa impedischa in svilup raschunaivel

L'iniziativa è memia rigurusa: La dimensiun actuala da la surfatscha da las zonas da construcziun vegniss bloccada a temp illimità. Quai na resguarda betg ils basegns da la populaziun e da l'economia ed impedischa in svilup raschunaivel da la Svizra. Novas domiciliaziuns d'interpresas vegnissan difficultadas e la competitividad da la Svizra vegniss cumpromessa.

L'iniziativa è malgista e cuntraproductiva

Il stop da las zonas da construcziun chastia chantuns e vischnancas che han enzonà cun precauziun lur terren e che han stgaffi zonas da construcziun modestas. Quai è malgist. Nua che terren da construcziun daventa stgars, crescha er il privel ch'ils pretschs da bains immobiliars e d'abitaziuns s'augmentian. In stop da las zonas da construcziun illimità, sco ch'el vegn pretendì da l'iniziativa, agravescha quai. Ultra da quai crescha la ristga che l'actividad da construcziun sa spostia a lieus, nua ch'i dat anc terren da construcziun, er sche quel sa chatta en in lieu perifer che n'è betg rendì bain accessibel. Quai augmenta la destructureziun.

**L'iniziativa è
memia centralistica**

L'iniziativa cuntradi al federalissem: Il stop da las zonas da construcziun sutminescha la libertad d'agir dals chantuns e da las vischnancas. Ad Aarau è la situaziun autra che ad Arosa, Agno u Aigle. L'iniziativa difficulescha da chattar soluziuns fatgas sin mesira.

**L'iniziativa fa donn
a l'agricultura**

L'iniziativa fa donn a l'agricultura. Edifizis sco serras u hallas per giaglinom na dastgassan per gronda part betg pli vegnir construids sin terren cultivabel. Las puras ed ils purs stuessan guntgir per quai en zonas da construcziun, nua ch'il terren è bler pli char.

**Mantegnair
attractiva la Svizra**

Per proteger natira e cuntrada èsi impurtant da duvrar meglier las surfatschas d'abitadi avant maun e da determinar cun mesira zonas da construcziun. La Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas fan quai gia daditg. L'iniziativa ignorescha quai – e difficulescha cun ses stop rigurus da las zonas da construcziun da tegnair attractiva la Svizra sco lieu d'abitar e da lavurar.

**Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament**

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)».

Na

 admin.ch/construcziun-dischordinada

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)» dals 15 da zercladur 2018

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artigel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹, suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)» ch'è vegnida inoltrada ils 21 d'october 2016², suenter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 11 d'october 2017³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 21 d'october 2016 «Franar la construcziun dischordinada – per in svilup durabel dals abitadis (Iniziativa cunter la construcziun dischordinada)» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 75 al. 4–7

⁴ En il rom da lur cumpetenzas procuran la Confederaziun, ils chantuns e las vischancas per cundiziuns generalas favuraivlas per furmas d'abitar e da lavur durablas en structures da pitschna dimensiun ch'èn caracterisadas d'ina auta qualidad da viver e da vias da comunicaziun curtas (quartiers durabels).

⁵ Da perseguitar è in svilup dals abitadis vers anen che correspunda ad in'auta qualidad da viver ed a disposiziuns da protecziun particularas.

⁶ Novas zonas da construcziun dastgan vegnir determinadas mo, sch'ina outra surfatscha betg impermeabilisada d'almain la medema grondezza e d'ina valur da rendita agricula potenziala cumparegliabla vegn dezonada da la zona da construcziun.

¹ CS 101

² Fegl uffizial federal 2016 8547

³ Fegl uffizial federal 2017 6779

⁷ Ordaifer la zona da construcziun dastgan vegnir permess unicamain edifizis e stabiliments ch'èn dependents dal lieu e destinads a l'agricultura dependenta dal terren u edifizis ch'èn dependents dal lieu e d'in interess public. La lescha po prevaire excepziuns. Edifizis existents giandan la garanzia d'existenza; els dastgan vegnir engrondids minimalmain e lur utilisaziun dastga vegnir midada minimalmain.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

**Il Cussegl federal ed il parlament recumondan
da votar ils 10 da favrer 2019 sco suonda:**

Na

**Iniziativa dal pievel «Franar la construcziun
dischordinada – per in svilup durabel dals
abitadis (Iniziativa cunter la construcziun
dischordinada)»**